

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Прикладна ентомологія»

доцент кафедри
біології

Пархоменко Олександр
Вікторович,

кандидат біологічних наук,
доцент

o.v.parhomenko@udu.edu.ua

I. Основна мета дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «**Прикладна ентомологія**» є поглиблення знань та уявлень про види шкідливих комах, які є основними шкідниками сільськогосподарських рослин, лісових насаджень, переносниками збудників хвороб, паразитів людини та формування у майбутніх фахівців теоретичного та практичного підґрунтя для проведення ефективних профілактичних заходів і боротьби із шкідливими видами.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців

Спеціальність 091 «Біологія та біохімія». (Третього освітньо-наукового рівня вищої освіти)

Дисципліна вільного вибору студента

III. Програмні результати навчання

ПРН-01 Мати концептуальні та методологічні знання з біології і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН-3 Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати аналізу джерел літератури, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень, експерименту) і математичного та/або комп'ютерного моделювання.

ПРН-5 Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з біології та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН-8 Глибоко розуміти загальні принципи та методи біологічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері біології та у викладацькій практиці.

IV. Короткий зміст

Змістовний модуль 1. Ентомологія – наука про комах.

Тема 1. Ентомологія – наука про комах. Предмет і завдання курсу. Історія виникнення, становлення і розвитку ентомології як науки (сільськогосподарської, лісової, медичної та технічної). Внесок вітчизняних вчених в розвиток і становлення науки ентомології.

Тема 2. Зовнішня та внутрішня будова комах (покриви тіла, м'язова, травна, нервова, дихальна, статева системи). Розмноження і розвиток комах. Життєві цикли.

Тема 3. Сучасна систематика комах. Характеристика рядів комах з неповним і повним перетворенням.

Змістовний модуль 2. Сільськогосподарська ентомологія

Тема 4. Комахи шкідники зерно-бобових культур

Тема 5. Шкідники технічних та овочевих культур

Тема 6. Комахи шкідники плодово-ягідних культур

Змістовний модуль 3. Лісова ентомологія

Тема 7. Хвое- та листогризні шкідники. Особливості рекогносцирувального та детального нагляду за хвоегризними шкідниками

Тема 8. Стовбурові шкідники.

Тема 9. Методи захисту лісових насаджень. Інтегральний метод захисту лісу від шкідників. Моніторинг

Змістовний модуль 4. Медична та ветеринарна ентомологія

Тема 10. Комахи паразити та переносники збудників хвороб людини і тварин

Тема 11. Методи профілактики ентомозів та засоби захисту від шкочинних комах.

Змістовний модуль 5. Технічна ентомологія

Тема 12. Технології розведення ентомофагів та їхніх жертв. Розведення фітофагів

Тема 13. Кормові середовища для вирощування комах.

Тема 14. Розведення та утримання бджіл

V. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати

Кафедра біології природничого факультету УДУ імені Михайла Драгоманова
Пархоменко Олександр Вікторович, кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології, доцент

викладання дисципліни

VI. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ЄКТС), з яких: лекційних –10 год., практичні (семінарські) –30 год., самостійної роботи – 80 год.
Дисципліна викладається у V семестрі.

VII. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які висуваються до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.

IX. Основні інформаційні	1. Ентомологія: курс лекцій / Укладач: Н.О. Матушкіна. — Київ, 2020. — 111 с. [Електронне видання]
джерела для вивчення	2. Бригадиренко В. В. Основи систематики комах: Навч. посіб. – Д.: РВВ ДНУ, 2003. – 204 с.
	3. Мусянко С. І. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Ентомологія» для студентів 1 курсу денної форми навчання за спеціальністю 206 – Садово-паркове господарство / С. І. Мусянко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 223 с.
дисципліни	4. Сільськогосподарська ентомологія: підручник / Байдик Г. В. та ін.; за ред. Б. М. Литвинова, М. Д. Євтушенка. Київ: Вища освіта, 2005. - 511 с.
	5. Мірутенко В.В. Методичний посібник для виконання лабораторних робіт з курсу “Сільськогосподарська ентомологія”.- Ужгород, 2007.- 56 с.
	6. Падій М.М. Лісова ентомологія./ М.М. Падій – Київ: УСГА, 1993. – 352 с.
	7. Антонюк С.І., Лікар Я.О., Рубан М.Б. Сільськогосподарська ентомологія. - К.: Вища школа, 1984. - 271 с.
	8. Антонюк С.І., Лікар Я.О., Рубан М.Б. Сільськогосподарська ентомологія: Практикум. _ К.: Вища школа, 1986. - 174 с.
	9. Зінченко О. П., Сухомлін К. Б. Медична та ветеринарна ентомологія : Метод. рек. до викон. лабораторних робіт. – Луцьк: Медіа, 2018.– 84 с.
	10. Козько, В. М. Медична паразитологія з ентомологією. Навчальний посібник для мед. ВНЗ IV р. а. / В. М. Козько, В. В. М'ясоєдова. - К.: Медицина, 2015. - 334 с
	11. Ecology of Insects: Concepts and Applications, 2nd Edition / M.R. Speight, M.D. Hunter, A.D. Watt. — Wiley-Blackwell, 2008. — 640 p.
	12. Klowden M.J. Physiological Systems in Insects (3rd Edition) / M.J. Klowden. — Academic Press, 2013.
	13. The Insects: An Outline of Entomology / P.J. Gullan, P.S. Cranston. — Blackwell Publishing LTD, 2005. — 491 p.

X. Система оцінювання Поточний контроль: усна форма: індивідуальне опитування; письмова форма: контрольна робота; виконання індивідуальних завдань.
Підсумковий контроль: залік у V семестрі.